

POLACY NIEOŚWIECENI

Już we wrześniu 2012 roku ze sklepów znikną żarówki żarowe wszystkich typów i mocy, a w ich miejsce pojawią się świetlówki kompaktowe. Te ostatnie, ze względu na wykorzystywane w nich pary rtęci, są uznawane za odpady niebezpieczne i wymagają specjalnego traktowania po zużyciu – nie wolno wyrzucać ich do śmietnika wraz z innymi odpadami. Niestety większość Polaków nadal albo o tym nie wie, albo z pełną świadomością łamie prawo.

Zużyte świetlówki podlegają pod ustawę o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym z 2005 roku i zgodnie z obowiązującym prawem powinny być traktowane jak inne elektrośmieci. Oznacza to, że po zużyciu powinny być oddane do specjalnego punktu zbierania. Wyrzucenie ich do zwykłego úmietnika może skutkować nałożeniem kary grzywny do 5 tysięcy złotych. Pomimo tak surowych sankcji tylko Ł gospodarstw domowych pozbywa się ich w prawidłowy sposób.

Misja edukacyjna ElektroEko

ElektroEko nie ustaje w organizowaniu kampanii edukacyjnych, mających na celu popularyzację wiedzy o prawidłowym postępowaniu ze zużytymi świetlówkami. W ramach dotychczasowych działań stworzono szereg materiałów edukacyjnych oraz stronę internetową www.zuzyteswietlowki.pl, dedykowaną tej tematyce. W lutym zeszłego roku w Warszawie na Placu Zamkowym zorganizowano również „Dzień Troski o Środowisko”, którego

głównym przesłaniem było uświadczenie szerokiej publiczności zagrożeń wynikających z nieodpowiedzialnego gospodarowania zużytymi świetlówkami.

Jak wykazują badania opinii społecznej,* przeprowadzone na zlecenie ElektroEko, ponad połowa użytkowników świetlówek wyrzuca je na śmietnik. Co ciekawe, niemal 3/4 osób z tej grupy wie, że nie powinno się tak robić.

Co zrobić ze stłuczoną świetlówką?

1. Otwórz okno i wietrz pomieszczenie min. 15 minut, by usunąć opary rtęci.
2. Zbierz stłuczone elementy świetlówek, nie używając do tego domowego odukrzacza:
 - a. Zabezpiecz pomieszczenie, żeby dzieci i domowe zwierzęta nie wchodziły do pomieszczenia. Unikniesz w ten sposób rozniesienia resztek rtęci w inne miejsca.
 - b. Załóż gumowe rękawiczki.
 - c. Zbierz potłuczone fragmenty.
 - d. Wytrzyj całe miejsce jednorazowymi wilgotnymi ręcznikami papierowymi, by usunąć resztki szkła i luminoforu.
 - e. Zebrane resztki świetlówek, rękawiczki i ręczniki papierowe powinny zostać umieszczone w szczelnym worku plastikowym, który należy zakleić taśmą i przekazać do punktu zbierania razem z innymi zużytymi świetlówkami.
3. Umyj ręce po zakończeniu prac.

Z czego wynika tak niefrasobliwe podejście?

– Często spotykamy się z opiniami, że prawidłowe pozbycie się zużytej świetlówki jest kłopotliwe, bo choć świetlówka jest tak

Czym różni się świetlówka od tradycyjnej żarówki?

Żarówki emitują światło z rozgrzanego do wysokiej temperatury żarnika zawartego wewnątrz szklanej bańki lampy, dlatego ponad 90% energii zużywanej przez zwykłą żarówkę jest marnowane i przekazywane do otoczenia w postaci ciepła. Szacuje się, że tylko 7% do 9% energii emitowane jest w postaci światła.

Świetlówki to lampy wyładowcze, które emitują światło w wyniku wyładowania w parach rtęci. W porównaniu do żarówek, są bardziej sprawne energetycznie, gdyż energię pożytkują głównie na emitowanie światła, a nie na wydzielanie ciepła.

Używanie nowoczesnych źródeł światła, takich jak świetlówki kompaktowe, pozwala na znaczne ograniczenie zużycia energii elektrycznej. Coraz bardziej popularne świetlówki są bardziej wydajne niż tradycyjne żarówki żarowe, zużywają bowiem ok. 5 razy mniej energii i świecą nawet do 10 razy dłużej. Kupując energooszczędną świetlówkę kompaktową o mocy 20 W, zgodnie z przyjętymi zasadami, klient ma prawo oczekiwać, że będzie ona stanowiła zamiennik tradycyjnej żarówki o mocy 100 W, czyli oświetli pomieszczenie tak samo skutecznie jak żarówka, a równocześnie zaoszczędzi 80% energii elektrycznej. Dzięki temu świetlówki są przyjazne naturze – zmniejszają emisję dwutlenku węgla do atmosfery. Gaz ten ma kluczowy wpływ na globalne zmiany klimatu.

Do oszczędności należy wliczyć także czas życia świetlówki. Mimo wyższej ceny niż w przypadku tradycyjnych żarówek, koszt jej zakupu zwraca się po kilku miesiącach użytkowania.

mała, trzeba oddać ją do specjalnego punktu zbierania, co w ogólnej świadomości wiąże się z dodatkowym wysiłkiem. Jak wykazały badania opinii społecznej przeprowadzone na zlecenie ElektroEko, świetlówki używane są głównie z powodów ekonomicznych, a nie ekologicznych. Gdy się zużyją, ludzie nie kłopotzą się szukaniem odpowiednich punktów – mówi **Anna Podsiadło** z Organizacji Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego ElektroEko – W zdecydowanej większości niestety nie zdają sobie sprawy, że wyrzucając elektrośmieci, w tym oczywiście również zużyte świetlówki, razem z innymi odpadami, stwarzają zagrożenie dla środowiska.

Zużyte świetlówki można oddać w sklepie przy zakupie nowej lub oddać do specjalnego punktu zbierania elektrośmieci w każdej ilości.

Zawarte w świetlówkach pary rtęci są niebezpieczne dla środowiska oraz ludzi i zwierząt. Zatrucie rtęcią w przypadkach ekstremalnych powoduje uszkodzenie układu nerwowego, co prowadzi m.in. do zaburzeń wzroku, słuchu, mowy, koordynacji ruchu, etc. Oczywiście rozbicie jednej świetlówki nie spowoduje tak skrajnych reakcji, bowiem zawartość rtęci w świetlówkach wynosi od 3 do 15 mg. Jeśli jednak weźmiemy pod uwagę, że w całej Europie sprzedawanych jest 850 milionów sztuk tych lamp w ciągu roku, a w Polsce zużycie świetlówek szacuje się na około 40 milionów sztuk rocznie, można łatwo obliczyć, że do naszego środowiska w ciągu 12 miesięcy może trafić około 2 ton rtęci. Dawka progowa rtęci, czyli stężenie uważane za bezpieczne wynosi 0,05 mg na m³ powietrza. Z chwilą uszkodzenia świetlówki rtęć w formie oparów wydostaje się z niej. Jeśli do pęknięcia dojdzie np. w typowym kontenerze na śmieci, rtęć może z niego przedostać się do otoczenia powodując jego skażenie. Wraz z wodą deszczową trafić może także do zbiorników wodnych.

* Badania zostały przeprowadzone przez Millward Brown SMG/KRC w 2009 r.